

**صلاحیت موضوع ماده ۵۹۸ قانون آیین دادرسی کیفری از نوع صلاحیت اضافی و خاص
است و رسیدگی به همه اتهامات متهم در صلاحیت مرجعی است که به جرم مهم تر
رسیدگی می کند.**

سؤال:

برابر ماده (۵۹۸) قانون آیین دادرسی کیفری که اشعار می دارد «به اتهامات نظامیانی که در خارج از قلمرو حاکمیت جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند ... چنانچه از جرائمی باشد که در صلاحیت سازمان قضایی است در دادسرا و دادگاه نظامی تهران رسیدگی می شود.» علی هذا، باعنایت به اینکه از جمله جرائمی که برابر موافقت امام خمینی (ره) و اجازه رهبر معظم انقلاب و درنهایت برابر تبصره ۱ ماده (۵۹۷) قانون آیین دادرسی کیفری در صلاحیت دادسرا و دادگاههای نظامی می باشد جرائم امنیتی مانند پیوستن به گروهکهای معاند مانند کومله، دمکرات، پ.ک.ک، پژاک و ... موضوع ماده (۴۹۹) قانون مجازات اسلامی می باشد که در استانهای مرزی به ویژه در استان کردستان به وقوع می پیوندد که در این مورد نیروهای مسلح چند سال بعد از فرار از خدمت به گروهکهای موصوف می پیوندند که در این مورد هیچ گونه مستندی غیر از ادعای خانواده آنها و تأیید اداره کل اطلاعات استان مرزی وجود ندارد (چه بسا فرد موصوف در گروههای قید شده به جهت درگیری نظامی کشته شده ولی این موضوع مشخص نمی باشد) و دادسراهای نظامی استانهای مرزی بصرف تأیید اداره کل اطلاعات استان، مبنی بر پیوستن ایشان به گروهکهای معاند، پرونده را مستند به ماده (۵۹۸) قانون آیین دادرسی کیفری به دادسرای نظامی استان تهران ارسال می نماید که چون در دادسرای نظامی استان تهران به طریق اولی به فرد مورد نظر دسترسی وجود ندارد و محل اقامت متهم و یا بستگان ایشان در استانهای مرزی قرار دارد بنابراین به ناچار مراتب با اعطاء نیابت به دادسرای استان مرزی اعلام می گردد تا اقدامات تعقیبی لازم را به عمل آورند که این موضوع سبب می گردد پرونده در دو استان مختلف (تهران و یکی از استانهای مرزی) دو بار ثبت گردیده و از نظر آماری نیز تبعات خاص خود را به دنبال داشته باشد. حال با توجه به مراتب فوق الذکر سؤالاتی بشرح ذیل می گردد:

اولاً- در صورتیکه سربازی که مرتکب غیبت منجر به فرار شده و مثلاً بعد از دو سال به یکی از گروهکهای موصوف پیوندد، (که هیچ ارتباطی به نظامی بودن وی ندارد) به صرف اینکه وی مرتکب غیبت منجر به فرار شده و در ادامه با خروج غیرمجاز از کشور به گروهکهای موصوف پیوسته است، آیا مستند به ماده (۱) قانون تعیین حدود صلاحیت دادسراها و دادگاههای نظامی کشور مصوب سال ۱۳۷۳/۰۵/۰۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام و همچنین رعایت تبصره ۱ ماده (۵۹۷) قانون آیین دادرسی کیفری رسیدگی به کلیه اتهامات وی در صلاحیت دادسرا و دادگاههای نظامی می باشد؟ یا اینکه چون موضوع خروج نامبرده به صورت غیرمجاز از کشور و پیوستن به گروهکهای قید شده هیچ ارتباطی به خدمت وظیفه عمومی وی ندارد فقط اتهام فرار از خدمت ایشان در دادسرا و دادگاههای نظامی (آن هم در دادسرا و دادگاههای نظامی استان محل وقوع جرم) قابل رسیدگی است و سایر اتهامات نامبرده می بایست براساس قوانین و مقررات عمومی در دادسرا و دادگاههای عمومی رسیدگی گردد؟ ثانیاً - آیا صلاحیت تعیین شده در ماده (۵۹۸) قانون آیین دادرسی کیفری مانند صلاحیتهای تعیین شده در مواد (۳۰۷) و (۳۰۸) همان قانون (صلاحیت رسیدگی دادسرا و دادگاههای تهران به جرائم مقامات) صلاحیت ویژه می باشد که می بایست پرونده حتماً در دادسرا و دادگاههای تهران رسیدگی گردد و یا خیر و می توان مثلاً به جهت اقامت متهم و بستگان وی در یکی از استانهای مرزی با رعایت تبصره ماده (۴۱۸) و ماده (۴۱۹) و تبصره ماده (۴۲۰) پرونده را به استان مرزی مورد نظر احاله کرد.

۱ - سرباز وظیفه ای مرتکب جرم فرار از خدمت شده و در ادامه با خروج غیرمجاز از کشور به یک گروهک معاند پیوسته است. آیا رسیدگی به همه جرائم وی در صلاحیت دادسرا و دادگاه نظامی است؟

۲ - آیا صلاحیت تعیین شده در ماده ۵۹۸ قانون آیین دادرسی کیفری صلاحیت ویژه است و آیا می توان پرونده های موضوع این ماده را به دادسرا و دادگاه نظامی استان مرزی به جهت اقامت متهم و بستگان وی، احاله کرد؟

نظر به: ۱۶/۳۴/۲۱۹۲۶۳ - ۱۳۹۹/۰۲/۰۷

پاسخ:

۱- برابر ماده (۳۱۳) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب (۱۳۹۲)، به اتهامات متعدد متهم به صورت یکجا و توأمان در دادگاهی رسیدگی می شود که صلاحیت رسیدگی به جرم مهم تر را دارد، لذا تفکیک اتهامات متعدد خلاف مقررات ماده مذکور است، در فرض پرسش به دلیل اینکه

به موجب تبصره یک ماده (۵۹۷) قانون آیین دادرسی کیفری، رسیدگی به جرایم امنیتی کارکنان و اعضاء نیروهای مسلح در صلاحیت سازمان قضایی نیروهای مسلح است و برابر ماده (۵۹۸) رسیدگی به موضوع در صلاحیت دادسرا و دادگاه نظامی تهران قرار گرفته است. بنابراین صرف نظر از مهم‌تر بودن جرم امنیتی رسیدگی به کلیه اتهامات متهم در صلاحیت دادسرا و دادگاه نظامی تهران است.

۲- باتوجه به اینکه صلاحیت مقرر در ماده (۵۹۸) قانون آیین دادرسی کیفری که به اعتبار شخصیت مرتکب وضع شده است، از نوع اضافی و خاص می‌باشد و در این گونه موارد، حیثیت استثنایی این صلاحیت اقتضاء دارد، در محدوده نص مورد عمل قرار گیرد. لذا رسیدگی به جرایم موضوع سؤال که به دلالت مفاد ماده فوق در صلاحیت دادسرا و دادگاه‌های نظامی تهران قرار گرفته است؛ قابلیت احاله به سایر مراجع قضایی را ندارد.